

NAMANGAN DAVLAT
UNIVERSITETI
ILMIY AXBOROTNOMASI, [2026-9]
ISSN:2181-1458
ISSN:2181-0427

10.00.00-FILOLOGIYA
journal.namdu.uz
PHILOLOGICAL

DOROTI UESTNING "THE WEDDING" VA TONI MORRISONNING "SONG OF SOLOMON" ROMANLARIDA ONA OBRAZINING QIYOSIY TALQINI

UDC (UO' K, UDK): 821
Raximova Umida Soliyevna
Ma'mun Universiteti dotsenti, PhD
e-mail: umida1976@list.ru
<https://orcid.org/0000-0003-3060-3833>

Annotatsiya: Maqolada Doroti Uestning "The Wedding" va Toni Morrisonning "Song of Solomon" romanlarida ona obrazining badiiy talqini qiyosiy adabiyotshunoslik nuqtai nazaridan tadqiq etiladi. Har ikki asarda afroamerikalik ayolning shaxsiy taqdiri onalik, oila, irqiy mansublik, ijtimoiy tabaqalanish va gender munosabatlari bilan uzviy bog' liq holda tasvirlangan. Tadqiqotda onalikning ijtimoiy me'yorlarni saqlash, farzand taqdirini belgilash, shaxsiy erkinlikni cheklash, tarixiy xotirani saqlash va ma'naviy o' zlikni shakllantirishdagi vazifalari tahlil qilinadi. Doroti Uestda ona obrazi ko' proq ijtimoiy maqom, irqiy identifiklik va sinfiy me'yorlarni avloddan avlodga uzatuvchi sub'ekt sifatida namoyon bo' lsa, Toni Morrisonida ona obrazi tarixiy xotira, ma'naviy meros va shaxsiy o' zlikni anglash bilan bog' lanadi. Qiyosiy tahlil natijasida har ikki yozuvchi onalikni ideallashtirilgan tushuncha sifatida emas, balki ichki ziddiyatlarga ega bo' lgan ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida talqin qilishi asoslanadi.

Kalit so' zlar: ona obrazi, onalik, afroamerikalik adabiyot, Doroti Uest, Toni Morrison, "The Wedding", "Song of Solomon", feministik adabiyotshunoslik, postkolonial yondashuv, ona-farzand munosabati, tarixiy xotira.

СПРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ОБРАЗА МАТЕРИ В РОМАНАХ «THE WEDDING» ДОРОТИ УЭСТ И «SONG OF SOLOMON» ТОНИ МОРРИСОН

Аннотация: В статье в сравнительно-литературоведческом аспекте исследуется художественная интерпретация образа матери в романах Дороти Уэст «The Wedding» и Тони Моррисон «Song of Solomon». В обоих произведениях судьба афроамериканской женщины рассматривается в тесной связи с материнством, семьёй, расовой принадлежностью, социальной стратификацией и гендерными отношениями. Особое внимание уделяется функциям материнства в сохранении социальных норм, формировании судьбы ребёнка, ограничении личной свободы, сохранении исторической памяти и духовной идентичности. У Дороти Уэст образ матери преимущественно представлен как субъект, передающий социальные, расовые и классовые нормы следующему поколению, тогда как у Тони Моррисон материнство связано с исторической памятью, духовным наследием и поиском личной идентичности. Сравнительный анализ показывает, что обе писательницы отказываются от идеализированного изображения материнства и раскрывают его как сложное социально-психологическое явление, внутренне противоречивое и исторически обусловленное.

Ключевые слова: образ матери, материнство, афроамериканская литература, Дороти Уэст, Тони Моррисон, «The Wedding», «Song of Solomon», феминистское литературоведение, постколониальный подход, отношения матери и ребёнка, историческая память.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE IMAGE OF THE MOTHER IN THE "THE WEDDING" BY DOROTHY WEST AND "SONG OF SOLOMON" BY TONI MORRISON

Abstract: This article examines the representation of motherhood in Dorothy West's *The Wedding* and Toni Morrison's *Song of Solomon* from a comparative literary perspective. In both novels, the experiences of African American women are closely connected with motherhood, family, racial identity, social stratification, and gender relations. Particular attention is paid to the functions of motherhood in maintaining social norms, shaping children's lives, restricting personal freedom, preserving historical memory, and constructing spiritual identity. In West's novel, mothers are primarily represented as agents who reproduce social, racial, and class norms, whereas Morrison presents motherhood as a source of historical memory, spiritual inheritance, and the search for individual identity. The comparative analysis demonstrates that both writers reject an idealized representation of motherhood and portray it as a complex socio-psychological phenomenon shaped by historical and cultural circumstances.

Keywords: mother image, motherhood, African American literature, Dorothy West, Toni Morrison, *The Wedding*, *Song of Solomon*, feminist literary criticism, postcolonial approach, mother-child relationship, historical memory.

KIRISH

Ona obrazi jahon adabiyotida eng qadimiy va barqaror badiiy obrazlardan biri bo'lishiga qaramay, zamonaviy adabiyotda uning talqini an'anaviy mehribon, fidoyi yoki muqaddas ona modeli bilan cheklanmaydi. Ayniqsa, XX asr Amerika adabiyotida onalik shaxsiy hayot bilan ijtimoiy munosabatlar, irqiy tajriba, gender me'yorlari va tarixiy xotira kesishuvida talqin qilina boshladi. Bu jarayon afroamerikalik ayol yozuvchilar ijodida yanada murakkab tus oldi. Chunki afroamerikalik ayolning ona sifatidagi mavqei bir vaqtning o'zida oilaviy munosabatlar, irqiy tengsizlik, ijtimoiy tabaqalanish va gender bosimi bilan belgilanadi.

Shu nuqtai nazardan Doroti Uestning *The Wedding* va Toni Morrisonning *Song of Solomon* romanlari ona obrazining turli badiiy modellarini qiyosiy o'rganish uchun muhim manba hisoblanadi. Doroti Uest romanida onalik ijtimoiy maqom, irqiy mansublik va oilaviy obro'ni saqlash bilan bog'liq holda shakllansa, Toni Morrison asarida ona obrazi tarixiy xotira, avlodiy meros va shaxsiy o'zlikni anglash jarayoniga chambarchas bog'lanadi. Maqolaning maqsadi mazkur ikki romanda ona obrazining badiiy funksiyalarini aniqlash va ularni qiyosiy tahlil qilish orqali afroamerikalik adabiyotda onalik konsepsiyasining turli estetik shakllarini ochib berishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Onalik masalasini o'rganishda zamonaviy adabiyotshunoslik bir nechta nazariy yo'nalishlarni shakllantirgan. Simona de Bovuar ayolning ijtimoiy roli tabiiy holat sifatida emas, balki madaniy va ijtimoiy munosabatlar ta'sirida shakllanishini ta'kidlaydi [1, B.54]. Uning qarashlari onalikni faqat biologik vazifa sifatida emas, balki jamiyat tomonidan belgilanadigan ijtimoiy rol sifatida o'rganish imkonini beradi.

Nensi Chodorou esa onalikning psixologik va avlodiy xususiyatlariga e'tibor qaratib, qiz bolaning ona bilan munosabati uning keyingi gender identikligi va shaxsiy munosabatlariga ta'sir ko'rsatishini asoslaydi [2, B.257]. Bu yondashuv badiiy asarlarda ona-qiz munosabatlarini faqat oilaviy munosabat sifatida emas, balki shaxs shakllanishining muhim psixologik omili sifatida tahlil qilish imkonini beradi.

Preselfanni Uitfild MakDeniels XX asr Amerika ayol yozuvchilari romanlarida onalikning turli shakllarini o'rganar ekan, ona obrazining ijtimoiy va madaniy muhit bilan bog'liq holda shakllanishini ko'rsatadi [3, B. 89]. Uning tadqiqotida onalik faqat shaxsiy tuyg'u emas, balki mehnat, mas'uliyat, ijtimoiy sharoit va farzand bilan munosabatlarni qamrab oluvchi murakkab jarayon sifatida talqin etiladi.

Brennan Burks esa XX asr romanlarida ona obrazini "istak manbai" sifatida ko'rib, onaning mavjudligi yoki yo'qligi farzandning psixologik rivojlanishi, xotirasi va shaxsiy o'zligini anglashiga ta'sir qilishini ko'rsatadi [4, B. 142]. Uning tadqiqotida ona obrazi farzandning ichki dunyosidagi intilish, ayriliq, aybdorlik va ruhiy qaramlik bilan bog'lanadi.

Afroamerikalik ayol adabiyotida onalikning ijtimoiy va irqiy jihatlarini o'rganishda feministik va postkolonial yondashuvlar ham muhim ahamiyatga ega. Bunday yondashuv ona obrazini mavjud ijtimoiy munosabatlarning passiv qurboni sifatida emas, balki ularni qabul qiluvchi, qayta ishlab chiqaruvchi yoki ularga qarshilik ko'rsatuvchi sub'ekt sifatida tahlil qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarning muayyan qismi onalikning ijtimoiy, gender va psixologik jihatlariga ko'proq e'tibor qaratib, ona obrazining qiyosiy-poetik xususiyatlari, uni yaratishdagi badiiy mexanizmlar va obrazning turli madaniy muhitlardagi semantik farqlarini yetarlicha kompleks o'rganmagan. Mazkur maqola ana shu nuqtani to'ldirishga qaratilgan.

Doroti Uestning *The Wedding* romanida ona obrazining muhim xususiyati uning ijtimoiy maqom va oilaviy obro' masalalari bilan chambarchas bog'langanida ko'rinadi. Romanda onalik shaxsiy mehr doirasi bilan cheklanmaydi. Ona farzandining kelajagini belgilashda jamiyatning irqiy va sinfiy me'yorlarini ham hisobga oladi. Uest tasvirlagan ijtimoiy muhitda insonning jamiyatdagi mavqei uning shaxsiy xususiyatlaridan tashqari, tashqi ko'rinishi, oilasi, iqtisodiy imkoniyatlari va irqiy mansubligi bilan ham belgilanadi [5. B.24]. Shu sababli ona farzandining kelajagi haqida qaror qabul qilar ekan, uning shaxsiy xohishidan ko'ra jamiyatda qanday qabul qilinishiga ko'proq e'tibor beradi. Bu holat onalikning paradoksal xususiyatini yuzaga chiqaradi: ona farzandini himoya qilishni istaydi, biroq himoya vositasi sifatida aynan jamiyat belgilagan cheklovlardan foydalanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Romandagi onalar shu ma'noda ijtimoiy me'yorlarni keyingi avlodga yetkazuvchi vosita vazifasini bajaradi. Farzandga qanday kiyinish, kim bilan munosabat qurish, qaysi oilaga mansub inson bilan turmush qurish kabi masalalardagi talablar onaning shaxsiy istagidan ko'ra kengroq ijtimoiy tizim bilan bog'liq. Bu jihat feministik adabiyotshunoslik nuqtai nazaridan muhimdir. Chunki onalik bu yerda patriarxal tartibga faqat tashqi tomondan bo'ysundirilgan holat emas. Aksincha, ayrim onalar mavjud gender va sinfiy me'yorlarni o'zlashtirib, ularni farzandlariga

ham singdiradilar. Demak, ijtimoiy bosimning avlodlararo uzatilishida onalik muayyan vositachilik vazifasini bajaradi. Biroq Uest onalarini faqat salbiy obraz sifatida baholash biryozlama yondashuv bo' ladi. Ularning nazorati ortida farzandini ijtimoiy xavflardan himoya qilish istagi ham mavjud. Ya'ni ona farzandining erkinligini cheklar ekan, uni jamiyatdagi kamsitish va rad etilishdan asrashga intiladi. Shu nuqtai nazardan onalikning himoya va nazorat funksiyalari bir-biridan ajralmaydi.

Romanda qiz farzandning taqdiri ayniqsa muhim ahamiyat kasb etadi. Ona qizining shaxsiy tanlovini qabul qilishda qiynaladi, chunki qiz taqdiri oila obro' si va ijtimoiy mavqe bilan bog' liq deb qabul qilinadi. Natijada ona-qiz munosabatida mehr bilan bir qatorda bosim va ziddiyat ham paydo bo' ladi. Shu tariqa The Wedding romanida ona obrazi ikki qarama-qarshi vazifani birlashtiradi: u bir tomondan farzandining ijtimoiy mavqeini ta'minlashga intiladi, ikkinchi tomondan esa ana shu mavqeni ta'minlash uchun farzandning shaxsiy erkinligini cheklaydi. Bu ziddiyat Uestning onalik konsepsiyasining asosiy xususiyatlaridan biridir.

Toni Morrisonning Song of Solomon romanida ona obrazi ancha keng ma'naviy va tarixiy semantik doirada shakllanadi. Rut, Pilat va Reba obrazlari onalikning bir-biridan farq qiluvchi modellarini namoyon etadi. Ular orqali biologik onalik, muqobil onalik, emotsional bog' liqlik va avlodiy xotira masalalari o' zaro bog' lanadi. Rut obrazida ona mehrining shaxsiy va psixologik jihati ustuvor. Uning Milkman bilan munosabati oddiy ona-o' g' il munosabatidan ko' ra murakkabroq ma'no kasb etadi. Rutning farzandiga bo' lgan kuchli bog' liqligi uning shaxsiy hayotidagi ruhiy bo' shliq bilan ham bog' liq. Shu sababli Milkmaning shaxsiy kamoloti jarayonida ona mehri ham qo' llab-quvvatlovchi, ham muayyan darajada qaramlikni yuzaga keltiruvchi omil sifatida ko' rinadi. Pilat obrazida esa onalikning muqobil modeli namoyon bo' ladi. U jamiyat tomonidan belgilangan hayot me'yorlariga to' liq bo' ysunmaydi. Uning hayot tarzi iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan marginal bo' lsa-da, ichki mustaqilligi bilan ajralib turadi. Pilat uchun oila va farzand bilan munosabat jamiyatdagi mavqeni namoyish qilish vositasi emas, balki insonning ma'naviy borlig' ini saqlash bilan bog' liq.

Pilatning muhim vazifasi - avlodiy xotirani saqlash. U o' tmishni, oila tarixini va ajdodlar haqidagi xotirani keyingi avlodga yetkazishga xizmat qiladi. Shu ma'noda uning onaligi biologik munosabat chegarasidan chiqib, ma'naviy merosni saqlash vazifasiga aylanadi [6, B. 256]

Morrison Pilat obrazi orqali ona obrazining yana bir muhim qirrasini - jamiyatdan chetda qolish va ma'naviy mustaqillik o' rtasidagi munosabatni ko' rsatadi. Pilat jamiyatning ustuvor me'yorlariga mos kelmasligi tufayli marginal mavqega tushadi, biroq aynan shu holat unga boshqalar qabul qilgan me'yorlardan mustaqil hayot kechirish imkonini beradi. Shu bilan birga, Morrison Pilatni mutlaq ideal ona sifatida tasvirlamaydi. Hagar taqdiri orqali yozuvchi onalik mehrining o' zi farzandning ruhiy barqarorligi uchun yetarli emasligini ko' rsatadi. Hagar muhabbatga kuchli ehtiyoj sezadi, biroq uning hayotida shaxsiy mustaqillik va jamoaviy qo' llab-quvvatlash masalalari murakkablashadi. Bu holat onalikning yagona va universal modeli mavjud emasligini ko' rsatadi.

Uest va Morrison asarlaridagi ona obrazlarini qiyoslash ularning onalikka munosabatidagi umumiy va farqli jihatlarni aniqlash imkonini beradi. The Weddingda ona ko' proq ijtimoiy tartib bilan kelishishga majbur bo' lgan sub'ekt sifatida namoyon bo' ladi. U farzandining jamiyatdagi mavqeini saqlash uchun mavjud irqiy va sinfiy ierarxiyalarni hisobga oladi. Shu sabab ona obrazi ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Song of Solomonda esa Pilat kabi obrazlar mavjud me'yorlarga muqobil pozitsiyani ifodalaydi. U ijtimoiy maqomni shaxsiy qadriyatlarning asosiy mezon sifatida qabul qilmaydi. Uning uchun avlodiy xotira, oila tarixi va ma'naviy mustaqillik ustuvor ahamiyatga ega. Bu farqni quyidagicha umumlashtirish mumkin: Uestda onalik ijtimoiy me'yorni saqlash, Morrisonda esa ma'naviy o' zlikni tiklash bilan ko' proq bog' langan. Biroq har ikki asarda ona obrazi ijtimoiy muhitdan ajratilmaydi. Ona farzandi bilan munosabatga kirishar ekan, muayyan tarixiy va madaniy sharoit ta'sirida harakat qiladi. Shuning uchun onalikni faqat shaxsiy tuyg' u sifatida talqin qilish mazkur asarlarning badiiy mazmunini to' liq ochib bermaydi.

Afroamerikalik adabiyotda irqiy identiklik masalasi ona obrazining shakllanishiga bevosita ta'sir ko' rsatadi. The Weddingda irqiy mansublik va ijtimoiy sinf masalalari ona-farzand munosabatlarining muhim konteksti hisoblanadi. Ona farzandining kelajagini belgilashda jamiyatda mavjud irqiy ierarxiyani inobatga oladi. Bu holat onalikning shaxsiy munosabatdan ijtimoiy munosabatga aylanishini ta'minlaydi. Morrisonda esa irqiy identiklik tashqi ijtimoiy maqomdan ko' ra tarixiy xotira bilan ko' proq bog' lanadi. Pilat obrazining ahamiyati ham shunda: u o' zligini boshqalar belgilagan ijtimoiy mezonlar asosida emas, o' z avlodining tarixi va xotirasi orqali belgilaydi. Shu nuqtai nazardan Pilat obrazi Milkmaning o' zligini anglash jarayonida muhim vazifa bajaradi. Uning ta'siri orqali qahramon o' z shaxsiy hayotidan tashqaridagi tarixiy va avlodiy aloqalarni anglay boshlaydi. Demak, Morrisonda ona obrazi farzandni faqat tarbiyalamaydi, balki uning "kim ekanligi" haqidagi savolga javob izlash jarayonida ma'naviy yo' l ko' rsatadi.

Ikki asarda ona-farzand munosabatlarining psixologik xususiyatlari ham bir-biridan farq qiladi. The Weddingda onalikning psixologik ta'siri asosan talab, nazorat va ijtimoiy kutilmalar orqali namoyon bo' ladi. Farzand onaning mehrini his qilsa-da, bu mehr ko' p hollarda shartlar bilan bog' langan. Ona farzandining "to' g' ri" qaror qabul qilishini talab qiladi va bu "to' g' rilik" ko' pincha jamiyatning mezonlari asosida belgilanadi [7, B. 72]. Song

of Solomonda esa ona–farzand munosabati xotira va shaxsiy identiklik bilan bog' lanadi. Milkmaning ichki rivojlanishi uning oila tarixi va ona obrazlari bilan qayta munosabatga kirishishi jarayonida kechadi. Bu yerda onalikning psixologik vazifasi ikki yo' nalihsda ko' rinadi: birinchisi - farzandning shaxsiy ehtiyojlari va ruhiy xotirasiga ta'sir qilish; ikkinchisi - uning o' zligini anglash jarayoniga turtki berish. Shu sabab Morrisonda ona obrazi syujetning faqat oilaviy qismiga emas, balki qahramonning ichki kamolotiga ham ta'sir ko' rsatadi.

Feministik adabiyotshunoslik nuqtai nazaridan The Wedding romanidagi ona obrazlarining asosiy xususiyati ularning patriarxal va sinfiy me'yorlarni qabul qilish darajasi bilan belgilanadi [8, B.48]. Ona qiz farzandni mustaqil shaxs sifatida emas, muayyan ijtimoiy tartib doirasida muvaffaqiyat qozonishi kerak bo' lgan inson sifatida ko' radi. Bu holatda ona o' zi ham mavjud tizimning ta'siri ostida bo' lgani sababli, uni faqat zulm qiluvchi sub'ekt sifatida baholash mumkin emas. Uning harakatlarida qo' rquv va himoya qilish istagi ham mavjud. Morrisonda esa ayol obrazlari o' rtasidagi farq feministik talqin uchun keng imkoniyat yaratadi. Rut, Pilat va Hagar onalikning turli shakllarini ifodalaydi. Rutning shaxsiy qaramligi, Pilatning mustaqilligi va Hagarning emotsional ehtiyojlari onalik va ayollikning bir xil tajriba emasligini ko' rsatadi. Ayniqsa, Pilat obrazi orqali Morrison ayolning mustaqilligini onalikka qarama-qarshi qo' ymaydi. Aksincha, shaxsiy mustaqillik va ma'naviy merosni saqlash bir obrazda birlashadi. Biroq Hagar taqdiri bu modelning ham cheklangan tomonlari borligini ko' rsatadi. Shunday qilib, har ikki roman feministik nuqtai nazardan onalikning ichki ziddiyatlarini ochib beradi: ona farzandini himoya qilishga intiladi, ammo uning himoya usuli ba'zan farzand erkinligini cheklaydi; ona o' z mustaqilligini saqlashi mumkin, ammo bu har doim farzandning ehtiyojlarini qondirish uchun yetarli bo' lmaydi.

Postkolonial yondashuv ikki romandagi ona obrazlarini tarixiy zulm va irqiy ierarxiya sharoitida shakllangan sub'ekt sifatida talqin qilish imkonini beradi. The Weddingda ijtimoiy tabaqalanish va tashqi ko' rinish bilan bog' liq mezonlar irqiy tarix ta'sirida shakllangan. Oq tanlilikka yaqinlik va yuqori ijtimoiy maqomga intilish ayrim qahramonlar uchun jamiyatda muvaffaqiyat qozonish vositasiga aylanadi [9, B. 26] Natijada onalik ham ana shu mezonlarni farzandga yetkazish vazifasini bajaradi. Morrison asarida esa Pilatning hayot tarzi ushbu ijtimoiy mezonlarga muqobil model sifatida namoyon bo' ladi. U marginal mavqeda bo' lsa-da, o' z tarixiy xotirasidan voz kechmaydi. Shu jihatdan Pilat obrazi jamiyat belgilagan «muvaffaqiyatli hayot» mezonidan tashqarida ham inson o' z qadr-qimmatini saqlashi mumkinligini ko' rsatadi. Biroq Morrison marginallikni ham romantiklashtirmaydi. Pilatning ijtimoiy tizimdan chetda turishi uning oilasi uchun muayyan muammolarni keltirib chiqaradi. Demak, postkolonial nuqtai nazardan marginallik bir vaqtda ham erkinlik, ham cheklov manbai bo' lishi mumkin.

Ikki romanni qiyosiy tahlil qilish natijasida ona obrazining bir nechta umumiy va farqli xususiyatlari aniqlanadi. Birinchidan, har ikki asarda onalik ideallashtirilmaydi. Ona har doim mehribon va fidoyi shaxs sifatida emas, balki o' z ichki ziddiyatlari, qo' rquvlari, ehtiyojlari va ijtimoiy qaramliklariga ega inson sifatida tasvirlanadi [10, B. 857]. Ikkinchidan, har ikki yozuvchi onalikni jamiyatdan ajratmaydi. Ona farzandi bilan munosabatga kirishar ekan, irqiy, sinfiy va gender munosabatlar ta'sirida harakat qiladi. Uchinchidan, Uest va Morrisonning onalik modellari o' rtasida muhim farq mavjud. Uestda ona obrazi ko' proq ijtimoiy tartibni saqlovchi vazifani bajaradi. Morrisonda esa ona obrazi, ayniqsa Pilat misolida, tarixiy xotira va ma'naviy o' zlikni saqlovchi kuch sifatida namoyon bo' ladi. To' rtinchidan, onalikning farzand taqdiriga ta'siri ikki asarda ham markaziy ahamiyatga ega. Uestda bu ta'sir ijtimoiy tanlov va shaxsiy erkinlik muammosi bilan bog' liq bo' lsa, Morrisonda shaxsiy o' zlik va avlodiy xotirani anglash jarayoni orqali namoyon bo' ladi. Beshinchidan, onalikning ijobiy yoki salbiy ekanini birgina mezon asosida belgilab bo' lmaydi [11, 12, B. 385, B. 27]. Bir asarda himoya sifatida namoyon bo' lgan harakat ikkinchi tomondan nazoratga aylanishi mumkin. Xuddi shuningdek, mustaqillik farzand uchun ma'naviy namuna bo' lishi bilan birga, uning emotsional ehtiyojlarini to' liq qondirmasligi ham mumkin. Shu ma'noda mazkur romanlarda onalik ziddiyatli badiiy kategoriya sifatida shakllanadi.

NATIJALAR VA ULARNING TAHLILI

Qiyosiy tahlil shuni ko' rsatadiki, Doroti Uest va Toni Morrison onalikni bir xil estetik model asosida tasvirlamaydi. Uest ijodida ona obrazi afroamerikalik jamoa ichidagi sinfiy va irqiy tabaqalanishni anglash uchun muhim badiiy vosita bo' lsa, Morrisonda ona obrazi tarixiy xotira va shaxsiy o' zlikni tiklash jarayonini yoritishga xizmat qiladi.

Uestda ona farzandini mavjud jamiyatda muvaffaqiyatli hayot kechirishga tayyorlaydi. Ammo muvaffaqiyatning o' zi jamiyat belgilagan me'yorlar bilan o' lchangani sababli, onalik nazorat va cheklov bilan uyg' unlashadi. Morrisonda esa ona farzandga uning o' tmishini anglash imkonini beradi. Pilat obrazining ma'naviy ta'siri Milkmaning o' zligini anglash jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, Rut va Hagar obrazlari onalikning emotsional bog' liqlik, ehtiyoj va ruhiy qaramlik bilan bog' liq murakkab qirralarini ochadi. Demak, ikki romanning qiyosiy o' rganilishi onalikning afroamerikalik adabiyotda yagona va o' zgarmas konsepsiya emasligini ko' rsatadi. Uning badiiy mazmuni muayyan asarning tarixiy, ijtimoiy va estetik kontekstiga qarab o' zgaradi.

XULOSA

Doroti Uestning The Wedding va Toni Morrisonning Song of Solomon romanlarida ona obrazi afroamerikalik ayol tajribasining murakkab ijtimoiy va psixologik qirralarini ifodalaydi. Har ikki yozuvchi onalikni an'anaviy ideallashtirilgan

model doirasida emas, balki ziddiyatli va tarixiy jihatdan shartlangan hodisa sifatida tasvirlaydi. The Wedding romanida ona obrazi ijtimoiy maqom, sinfiy mansublik va irqiy identifiklikni saqlashga intilish bilan bog'liq. Ona farzandini jamiyatdagi mavjud xavflardan himoya qilish uchun uni muayyan ijtimoiy me'yorlarga moslashtiradi. Natijada onalik himoya va nazoratning o'zaro uyg'unlashgan shakliga aylanadi. Song of Solomon esa onalikning ma'naviy va tarixiy funksiyasi ustuvor. Rut, Pilat va Hagar obrazlari orqali onalikning mehr, emotsional bog'liqlik, mustaqillik, tarixiy xotira va ma'naviy meros bilan bog'liq turli modellari yaratiladi. Ayniqsa, Pilat obrazi onalikni avlodiy xotirani saqlash va shaxsiy o'zlikni anglash bilan bog'laydi. Qiyosiy jihatdan Uestda onalik ijtimoiy me'yorlarni avloddan avlodga uzatuvchi, Morrisonda esa tarixiy xotira va ma'naviy o'zlikni tiklovchi badiiy kuch sifatida namoyon bo'ladi. Biroq har ikki asarda ham onalik biron-bir qadriyatli ijobiy yoki salbiy tushuncha sifatida emas, ichki ziddiyatlarga ega munosabat sifatida shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Beauvoir, S. de. The Second Sex. New York: Vintage Books, 2011. P. 289.
2. Chodorow, N. The Reproduction of Mothering: Psychoanalysis and the Sociology of Gender. Berkeley: University of California Press, 1978. P. 347.
3. McDaniels, P. W. Mothering Modes: Analyzing Mother Roles in Novels by Twentieth Century United States Women Writers. Doctoral Dissertation. Louisiana State University, 2004. P. 157.
4. Burks, B. The Source of Desire: The Mother in Three Twentieth Century Novels. Thesis. Dayton, Ohio, 2013. P. 321.
5. West, D. The Wedding. New York: Doubleday, 1995. P. 321.
6. Morrison, T. Song of Solomon. New York: Alfred A. Knopf, 1977. P. 256.
7. Harrison, K. M. H. Surrogate Power: The Agency of the Replacement Mother in Mid-Victorian Literature. Dissertation. Georgia State University, 2015. P. 178.
8. von Franz, M.-L. The Feminine in Fairy Tales. Boston: Shambhala, 1995. P. 165.
9. Barthes, R. Image-Music-Text. London: Fontana Press, 1977. P. 76.
10. Raximova, I. R., & Raximova, U. S. (2024). O'ZBEK-INGLIZ ADABIYOTIDA AYOL SIYMOSSINING QIYOSIY TAHLILI. Ekonomika i sotsium, (10-2 (125)), 856-864.
11. Umida, R. (2021). Femininity and Motherhood in the Work of Anne Enright. Byulleten nauki i praktiki, 7(3), 380-383.
12. Raximova, U. S., & Kurambaeva, A. D. (2024). INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA IDIOMALARNING LEKSIK-SEMANTIK TAHLILI. Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture, 4(12), 24-28.

REFERENCES

1. Barthes, R. Image-Music-Text. – London: Fontana Press, 1977. – P. 76.
2. Beauvoir, S. de. The Second Sex. – New York: Vintage Books, 2011. – P. 289.
3. Burks, B. The Source of Desire: The Mother in Three Twentieth Century Novels. Thesis. – Dayton, Ohio, 2013. – P. 321.
4. Chodorow, N. The Reproduction of Mothering: Psychoanalysis and the Sociology of Gender. – Berkeley: University of California Press, 1978. – P. 347.
5. Harrison, K. M. H. Surrogate Power: The Agency of the Replacement Mother in Mid-Victorian Literature. Dissertation. – Georgia State University, 2015. – P. 178.
6. McDaniels, P. W. Mothering Modes: Analyzing Mother Roles in Novels by Twentieth Century United States Women Writers. Doctoral Dissertation. – Louisiana State University, 2004. – P. 157.
7. Morrison, T. Song of Solomon. – New York: Alfred A. Knopf, 1977. – P. 256.
8. Rakhimova, I. R., & Rakhimova, U. S. Comparative Analysis of Female Character in Uzbek-English Literature // Economics and Society. – 2024. – № 10-2 (125). – P. 856-864.
9. Rakhimova, U. S., & Kurambaeva, A. D. Lexical-Semantic Analysis of Idioms in English and Uzbek // Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture. – 2024. – № 4(12). – P. 24-28.
10. Umida, R. Femininity and Motherhood in the Work of Anne Enright // Bulletin of Science and Practice. – 2021. – № 7(3). – P. 380-383.
11. von Franz, M.-L. The Feminine in Fairy Tales. – Boston: Shambhala, 1995. – P. 165.
12. West, D. The Wedding. – New York: Doubleday, 1995. – P. 321.